

การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4*

AN EVALUATION OF MORAL AND ETHICS PROJECT IN OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION (OBEC) MORAL SCHOOLS UNDER THE CHIANGRAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 4

ชูชาติ แพลงล้วน

Chuchat plangloun

โรงเรียนบ้านบุญนาค สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

Ban Bun Nak School The Chiangrai Primary Educational Service Area Office 4, Thailand

E-mail: chuplang.cp@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ของโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนบ้านบุญนาค สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้ CIPP Model กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักเรียนปีการศึกษา 2561 จำนวน 248 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินและแบบสังเกต พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านสภาวะแวดล้อม ในภาพรวมและรายด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด ได้แก่ ด้านความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ด้านความต้องการจำเป็น และด้านความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ 2) ด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านบุคลากร ด้านแหล่งเรียนรู้ ด้านบริหารจัดการ ด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และด้านงบประมาณ 3) ด้านกระบวนการ ในภาพรวมและรายด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด ได้แก่ ด้านการปรับปรุงแก้ไข (Act) ด้านการดำเนินงาน (Do) ด้านการตรวจสอบติดตาม (Check) และด้านการวางแผน (Plan) 4) ด้านผลผลิตในภาพรวมมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด ดังนี้ 4.1) ผลการประเมินตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านนักเรียน มีคุณภาพอยู่ในระดับดีเยี่ยม

* Received 22 May 2020; Revised 12 July 2020; Accepted 18 July 2020

4.2) พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนอยู่ในระดับดีมาก และ 4.3) ความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนา, การประเมินโครงการ, คุณธรรมจริยธรรมนักเรียน, โรงเรียนคุณธรรม

Abstract

This research aimed to evaluate the context, the input, the process and the products of moral and ethics project In Office of the Basic Education Commission (OBEC) moral schools of Ban Bun Nak School under the Chiangrai Primary Educational Service Area Office 4 by using CIPP model and quantitative research. Data were collected from 248 samples through the questionnaires, students' moral behavior observation form and were analyzed by using the descriptive statistics: percentage, mean and standard deviation. The results showed that: 1) The results of the moral and ethics project In OBEC moral schools context in overall and each side were at the highest level that pass evaluation criteria as follows: In accordance with the state agency policies, Needs and In compliance with objectives project. 2) The results of the moral and ethics project In OBEC moral schools input in overall and each side were at the highest level that pass evaluation criteria as follows: Community participation, Personnel, Learning sources, Management, Media and equipment and Budget. 3) The results of the moral and ethics project In OBEC moral schools process in overall and each side were at the highest level that pass evaluation criteria as follows: Act, Do, Check, Plan. 4) The results of the moral and ethics project In OBEC moral schools products in overall pass evaluation criteria as follows: 4.1) the evaluation of moral and ethics project In OBEC moral schools all 4 side, school, school administrator, teachers and students, was at the excellent quality level, 4.2) the students' moral behaviors were at very good level and 4.3) the moral and ethics project In OBEC moral schools satisfaction evaluation in the overall was at the highest level.

Keywords: Development, Project evaluation, Moral Students, Moral school.

บทนำ

ปัจจุบันสถานการณ์และแนวโน้มของสังคมไทย ส่วนใหญ่ยังมีปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม เช่น ปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ ขาดจรรยาบรรณ ปัญหาทุจริตคอร์รัปชั่น ปัญหาการขาด

ความรับผิดชอบ ความเกียจคร้าน การขาดการประมาณตนเอง ขาดการยับยั้งชั่งใจ ความฟุ้งเฟ้อ การฉ้อราษฎร์บังหลวง ปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด เป็นต้น (ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน), 2557) ด้านปัญหาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนและครูในปัจจุบัน พบว่า นักเรียนยังมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อยู่บางประการ เช่น พฤติกรรมขาดวินัย มาสาย หนีเรียน แต่งกายไม่ถูกระเบียบ ใช้โทรศัพท์มือถือผิดกาลเทศะ ขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่มีสัมมาคารวะ พูดคำหยาบ ขาดความรับผิดชอบ ไม่ตั้งใจเรียน ลอกการบ้าน ไม่ส่งการบ้าน ไม่ปิดน้ำ - ไฟหลังใช้ ไม่รักษาความสะอาดในโรงเรียน ขาดจิตสำนึกสาธารณะ ขาดความซื่อสัตย์สุจริต ลักขโมย พูดโกหก ทุจริตการสอบ เก็บของได้ไม่ส่งคืน พฤติกรรมเสี่ยง ก้าวร้าว เช่น สูบบุหรี่ ดื่มเหล้า เล่นการพนัน ทะเลาะวิวาท ติดเกม ฟุ่มเฟือย ทำลายทรัพย์สินส่วนรวม ช่มชู้รังแกเพื่อน-รุ่นน้อง ตั้งครรภ์ระหว่างเรียน เป็นต้น (ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2560) ปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาสำหรับเยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข จึงได้พัฒนาคุณธรรมให้กับเยาวชนของชาติ โดยได้จัดทำ “โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.” เพื่อพัฒนาโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้นักเรียน ครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาได้ตระหนักรู้ เข้าใจ และมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลซึมซับคุณค่าแห่งคุณธรรมดีอย่างเป็นธรรมชาติและสร้างความรู้สึกรักผิดชอบชั่วดี รวมทั้งสร้างเครือข่ายองค์ความรู้ด้านคุณธรรมโดยประสานความร่วมมือจากหน่วยงาน และองค์กรที่ทำงานด้านคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

โรงเรียนบ้านบุญนาศเป็นโรงเรียนขยายโอกาส มีนโยบายพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนให้เป็น คนดี คนเก่ง และมีความสุข โดยได้ดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธและนำหลักธรรมทางศาสนามาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเน้นกระบวนการพัฒนาตามหลักไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) อย่างบูรณาการ นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการพัฒนาการกิน อยู่ ดู ฟังเป็น เพื่อช่วยปลูกฝัง ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามศักยภาพ และในปีการศึกษา 2550 ได้ปรับเปลี่ยนโครงการมาเป็น “โรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ” ส่งผลให้โรงเรียนบ้านบุญนาศได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมแกนนำของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (โรงเรียนบ้านบุญนาศ, 2560)

จากการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานโครงการคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนในปีการศึกษา 2560 ที่ผ่านมา พบว่า การดำเนินงานยังไม่เป็นระบบ ขาดการวางแผน ขั้นตอนการจัดกิจกรรมไม่ต่อเนื่อง นักเรียนมีพฤติกรรมด้านคุณธรรมเพื่อพัฒนาตน คุณธรรมเพื่อพัฒนาการทำงาน และคุณธรรมเพื่อพัฒนาการอยู่ร่วมกันในสังคมยังไม่เป็นที่น่าพอใจ จึงควรได้รับการพัฒนาให้มีพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมสูงขึ้น และลดปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ปลูกฝังคุณธรรมที่สังคมยอมรับ เพื่อให้การดำเนิน การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนมี

ความต่อเนื่องส่งผลต่อผู้เรียนอย่างยั่งยืน โรงเรียนบ้านบุญนาจึงได้จัดทำโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนบ้านบุญนา ซึ่งดำเนินการในปีการศึกษา 2561 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรมในการพัฒนาตน คุณธรรมในการทำงาน คุณธรรมในการอยู่ร่วมกันในสังคม ช่วยให้พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในโรงเรียนลดลง และส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์อย่างยั่งยืนต่อไป และเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาและส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง (โรงเรียนบ้านบุญนา, 2560)

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนบ้านบุญนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 โดยเลือกใช้รูปแบบชิปปี้ (CIPP model) ของ Stufflebeam (Danail L. Stufflebeam) เพราะเป็นรูปแบบที่ช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ บ่งชี้ความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ของโครงการ นอกจากนี้ยังเป็นรูปแบบที่นิยมใช้อย่างกว้างขวาง เข้าใจง่าย สะดวกในการปฏิบัติ ทำให้ได้ข้อดี ข้อบกพร่อง และประสิทธิภาพของโครงการที่จะประเมินได้เป็นอย่างดี (สำราญ มีแจ้ง, 2558) ประกอบด้วย การประเมินสถานะแวดล้อม (Context evaluation) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input evaluation) การประเมินกระบวนการ (Process evaluation) และการประเมินผลผลิต (Product evaluation) ซึ่งผลการประเมินจะเป็นประโยชน์ในปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมิน สถานะแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนบ้านบุญนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตการวิจัย

1.1 ขอบเขตเนื้อหา เป็นการประเมินโดยใช้รูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) ของ Stufflebeam (Stufflebeam, D. L. & Coryn, Chris L. S., 2014) 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสถานะแวดล้อม (Context evaluation) เป็นการประเมินด้านความต้องการจำเป็น ด้านความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด และด้านความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินความเหมาะสมของด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านบริหารจัดการ ด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ด้านแหล่งเรียนรู้ และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน 3) ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินการปฏิบัติกิจกรรมตามกระบวนการดำเนินงานด้านการวางแผน (Plan) ด้านการดำเนินงาน (Do) ด้านการตรวจสอบ ติดตาม (Check) ด้านการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา (Act) และ

4) ด้านผลผลิต (Product evaluation) เป็นการประเมินตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียน และความพึงพอใจต่อการดำเนินงานการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนบ้านบุญนาคน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

1.2 ขอบเขตระยะเวลา ระยะเวลาในการประเมินปีการศึกษา 2561 โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ การประเมินก่อนดำเนินงาน ระหว่าง 1 - 31 พฤษภาคม 2561 การประเมินระหว่างดำเนินการ ระหว่าง 1 มิถุนายน 2561 ถึง 31 มกราคม 2562 และการประเมินหลังดำเนินการ ระหว่าง 1 กุมภาพันธ์ ถึง 31 มีนาคม 2562

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 15 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 24 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 101 คน และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา 1 - 6 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 101 คน รวมจำนวน 248 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินวิจัย คือ แบบประเมิน จำนวน 6 ฉบับ มีลักษณะของแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน จากนั้นนำไปหาค่าอำนาจจำแนกและค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ และแบบสังเกตพฤติกรรม มีลักษณะเป็นการประเมินพฤติกรรมตามเกณฑ์การประเมิน 4 ระดับ คือ ดีเยี่ยม ดีมาก ดี พอใช้ ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ก่อนนำไปใช้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 แจกและเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินจำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ แบบประเมินด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม จากครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชนเขตพื้นที่บริการของโรงเรียน จำนวน 46 คน และได้รับกลับมาทั้ง 46 ฉบับ

4.2 แจกและเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินความพึงพอใจต่อโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ แบบประเมินความพึงพอใจจากครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชนเขตพื้นที่บริการ แบบประเมินความพึงพอใจจากผู้ปกครอง และแบบประเมินความพึงพอใจจากนักเรียน จำนวน 248 คน และได้รับกลับมาทั้ง 248 ฉบับ

4.3 แจกและเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสังเกตพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 จำนวน 101 และได้รับกลับมาทั้ง 101 ฉบับ

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวิเคราะห์ผลด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

5.2 ใช้ค่าร้อยละเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

ผลการวิจัย

ผลการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนบ้านบุญนาศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ในภาพรวมและรายด้านมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการประเมินด้านสภาวะแวดล้อมโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนบ้านบุญนาศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ในภาพรวม

การประเมินด้านสภาวะแวดล้อม	N = 46		ระดับ	การผ่าน เกณฑ์ประเมิน $\bar{x} \geq 3.51$
	$\bar{x}$	S.D.		
ด้านความต้องการจำเป็น	4.92	0.08	มากที่สุด	ผ่าน
ด้านความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด	4.93	0.08	มากที่สุด	ผ่าน
ด้านความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ	4.88	0.07	มากที่สุด	ผ่าน
รวมเฉลี่ย	4.91	0.03	มากที่สุด	ผ่าน

จากตารางที่ 1 แสดงว่า ผลการประเมินด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนบ้านบุญนาศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.91$) ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ทุกด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ โดยด้านที่มีระดับผลการประเมินสูงสุด คือ ด้านความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ($\bar{x} = 4.93$) รองลงมา คือ ด้านความต้องการจำเป็น ($\bar{x} = 4.92$) และด้านความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ($\bar{x} = 4.88$)

ตารางที่ 2 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนบ้านบุญนาศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ในภาพรวม

การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า	N = 46		ระดับ	การผ่านเกณฑ์ประเมิน $\bar{x} \geq 3.51$
	$\bar{x}$	S.D.		
ด้านบุคลากร	4.61	0.30	มากที่สุด	ผ่าน
ด้านงบประมาณ	3.97	0.28	มาก	ผ่าน
ด้านบริหารจัดการ	4.61	0.39	มากที่สุด	ผ่าน
ด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์	4.54	0.33	มากที่สุด	ผ่าน
ด้านแหล่งเรียนรู้	4.61	0.39	มากที่สุด	ผ่าน
ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	4.65	0.30	มากที่สุด	ผ่าน
รวมเฉลี่ย	4.51	0.18	มากที่สุด	ผ่าน

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนบ้านบุญนาศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$) ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ สำหรับผลการประเมินเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ทุกด้านผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ด้านที่มีความเหมาะสมสูงสุด โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\bar{x} = 4.65$) รองลงมาคือ ด้านบุคลากร ($\bar{x} = 4.61$) ด้านแหล่งเรียนรู้และด้านบริหารจัดการ ($\bar{x} = 4.61$) ด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ($\bar{x} = 4.54$) ส่วนด้านที่มีความเหมาะสมต่ำสุด คือ ด้านงบประมาณ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.97$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ผลการประเมินด้านกระบวนการของโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนบ้านบุญนาศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ในภาพรวม

การประเมินด้านกระบวนการ	N = 46		ระดับการปฏิบัติ	การผ่านเกณฑ์ประเมิน $\bar{x} \geq 3.51$
	$\bar{x}$	S.D.		
ด้านการวางแผน (Plan)	4.77	0.11	มากที่สุด	ผ่าน
ด้านการดำเนินงาน (Do)	4.83	0.08	มากที่สุด	ผ่าน
ด้านการตรวจสอบ ติดตาม (Check)	4.80	0.04	มากที่สุด	ผ่าน
ด้านการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา (Act)	4.86	0.10	มากที่สุด	ผ่าน
รวมเฉลี่ย	4.82	0.04	มากที่สุด	ผ่าน

จากตารางที่ 3 แสดงว่า ผลการประเมินด้านกระบวนการของโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนบ้านบุญนาคน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.82$) ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ สำหรับผลการประเมินเป็นรายด้าน ปรากฏว่าทุกด้านมีผลการประเมินในระดับมากที่สุดและผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา (Act) ($\bar{x} = 4.86$) ด้านการดำเนินงาน (Do) ($\bar{x} = 4.83$) ด้านการตรวจสอบ ติดตาม (Check) ($\bar{x} = 4.80$) และด้านการวางแผน (Plan) ($\bar{x} = 4.77$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ผลการประเมินตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ	การผ่านเกณฑ์ประเมิน
ด้านโรงเรียน	3.74	ดีเยี่ยม	ผ่าน
ด้านผู้บริหาร	3.84	ดีเยี่ยม	ผ่าน
ด้านครู	3.42	ดีเยี่ยม	ผ่าน
ด้านนักเรียน	4.00	ดีเยี่ยม	ผ่าน

จากตารางที่ 4 สรุปได้ว่า ผลการประเมินตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ด้านโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านนักเรียน ของโรงเรียนบ้านบุญนาคน มีคุณภาพอยู่ในระดับดีเยี่ยม

ตารางที่ 5 ผลการประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	ระดับคุณภาพ	การผ่านเกณฑ์ประเมิน
กลุ่มคุณธรรมเพื่อพัฒนาตน	3.50	87.58	ดีมาก	ผ่าน
กลุ่มคุณธรรมเพื่อพัฒนาการทำงาน	3.54	87.76	ดีมาก	ผ่าน
กลุ่มคุณธรรมเพื่อพัฒนาการอยู่ร่วมกันในสังคม	3.76	94.09	ดีมาก	ผ่าน

จากตารางที่ 5 สรุปได้ว่า นักเรียนโรงเรียนบ้านบุญนาคนมีพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมกลุ่มคุณธรรมเพื่อพัฒนาตน กลุ่มคุณธรรมเพื่อพัฒนาการทำงาน กลุ่มคุณธรรมเพื่อพัฒนาการอยู่ร่วมกันในสังคม มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ค่าเฉลี่ยร้อยละ 87.58, 87.76 และ 94.09 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

ความพึงพอใจ	N = 248		ระดับความพึงพอใจ	การผ่านเกณฑ์ประเมิน $\bar{x} \geq 3.51$
	$\bar{x}$	S.D.		
ครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้นำชุมชน	4.72	0.02	มากที่สุด	ผ่าน
ผู้ปกครองนักเรียน	4.81	0.27	มากที่สุด	ผ่าน
นักเรียน	4.84	0.13	มากที่สุด	ผ่าน
รวมเฉลี่ย	4.79	0.06	มากที่สุด	ผ่าน

จากตารางที่ 6 พบว่า ความพึงพอใจต่อโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.79$)

อภิปรายผล

1. ด้านสภาวะแวดล้อม โดยรวมและรายด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ โดยโครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ความต้องการจำเป็น และวัตถุประสงค์ของโครงการ ซึ่งสอดคล้องผลการประเมินของกาญจนา อิ่มจีน ที่พบว่า ผลการประเมินด้านบริบทโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมโรงเรียนบางป๋อวิทยาคม จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยโครงการมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์กับนโยบายและเป้าหมายอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การกำหนดเป้าหมาย วิธีการดำเนินการ และระยะเวลาดำเนินการมีความเหมาะสมและปฏิบัติจริงได้ (กาญจนา อิ่มจีน, 2555) ความสอดคล้องของโครงการกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และการประสานงานระหว่างบุคคลทำให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินโครงการ ทั้งนี้เพราะว่าโรงเรียนบ้านบุญนาได้ศึกษาสภาพปัญหาพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน จึงได้ตระหนักและให้ความสำคัญต่อการดำเนินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน จึงมีความทุ่มเทและตั้งใจแก้ปัญหาและมุ่งพัฒนานักเรียนของโรงเรียนบ้านบุญนาให้มีพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ ได้แก่ คุณธรรมเพื่อพัฒนาตน คุณธรรมเพื่อพัฒนาการทำงาน และคุณธรรมเพื่อพัฒนาการอยู่ร่วมกันในสังคม ส่วนด้านความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ได้แก่ โครงการสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และโครงการสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้นำชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการการ

ดำเนินงาน มีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้เยาวชนในปัจจุบัน เป็นไปตามนโยบายและแผนของประเทศ ได้แก่ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ที่กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนไว้ 8 ประการ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) กำหนดวัตถุประสงค์วางรากฐานให้คนไทยเป็นคนที่สมบูรณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณธรรมจริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน ได้ระบุไว้ในมาตรา 54 ว่า การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม ด้วยเหตุดังกล่าว โรงเรียนบ้านบุญนาจึงได้ดำเนินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนและจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรมสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

2. ด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ โดยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านบุคลากร ด้านแหล่งเรียนรู้ ด้านบริหารจัดการ และด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านงบประมาณ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการประเมินของ อุทัย บุญมี ที่พบว่า ความพร้อมด้านปัจจัยโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างสำนึกความเป็นไทยเพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 โดยผู้บริหารให้ความสำคัญและเป็นผู้ดำเนินการดำเนินการโครงการ ชุมชนและผู้ปกครองให้การสนับสนุนในการดำเนินงานโครงการ และวิทยากรที่ให้ความรู้ในโครงการมีความรู้ความสามารถเหมาะสม มีวิสัยทัศน์หรือปรัชญา พันธกิจ เป้าหมาย ธรรมนูญ หรือแผนกลยุทธ์ที่มีจุดเด่นในการพัฒนาโครงการ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะโรงเรียนได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานมีความรู้ ความสามารถ เหมาะสมในการดำเนินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ซึ่งคณะกรรมการดำเนินงานประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา และการมีส่วนร่วมของชุมชน (บ้าน วัด โรงเรียน) และในการดำเนินงานดังกล่าวได้รับเงินสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด ชุมชน และหน่วยงานอื่นที่ให้การสนับสนุนอย่างเพียงพอและเหมาะสม จึงทำให้โรงเรียนบ้านบุญนาความพร้อมในด้านปัจจัยนำเข้า นอกจากนี้โรงเรียนได้ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความเข้าใจด้านคุณธรรมจริยธรรม กระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม วิธีการประเมินคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามคุณธรรมอัตลักษณ์และกรอบแนวคิดของโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. (อุทัย บุญมี, 2555)

3. ด้านกระบวนการ โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ โดยด้านการวางแผน (Plan) ได้แก่ โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการ

ดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. และกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน ด้านการดำเนินงาน (Do) ได้แก่ การดำเนินการกิจกรรมปฏิบัติธรรมนั่งสมาธิพาชีวีเป็นสุข ประกอบด้วยกิจกรรมการนั่งสมาธิ กิจกรรมเข้าวัดฟังธรรมวันพระ กิจกรรมไหว้พระ สวดมนต์ วันศุกร์ กิจกรรมเข้าค่ายปฏิบัติธรรม และกิจกรรมการเดินจงกรม ด้านการตรวจสอบ ติดตาม (Check) ได้แก่ คือ โรงเรียนประเมินการปฏิบัติงานโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน และด้านการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา (Act) ได้แก่ โรงเรียนประเมินผลโครงการตามมาตรฐาน โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สอดคล้องกับผลการประเมินของ ชนานันท์ อุ่นเป็ง ที่พบว่า กระบวนการโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ โรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัด เชียงรายโดยรวมมีความเหมาะสมมาก โดยโรงเรียนมีการวางแผนการดำเนินงานและกำหนด ปฏิทินการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและเหมาะสม บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินงาน ตามปฏิทินที่กำหนดไว้ตามขั้นตอน มีการนิเทศติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็น ระบบ ตลอดจนการนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้ ที่เกี่ยวข้องทราบ ทั้งนี้เพราะในการพัฒนาและดำเนินโครงการ ผู้วิจัยร่วมกับคณะครูและ บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชน ได้ร่วมกันวิเคราะห์ สภาพปัญหา สภาพแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และข้อมูลนักเรียนด้านพฤติกรรม คุณธรรมจริยธรรม ร่วมวางแผนพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ตามแผนที่วางไว้ โดยจัดกิจกรรม 9 กิจกรรมหลักที่สอดคล้องกับการพัฒนา คุณธรรมในแต่ละด้านโดยเน้นให้นักเรียนทุกคนฝึกปฏิบัติจริง มีการนิเทศ กำกับ ติดตามการ ดำเนินการ สรุปรายงานโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน เป็นการประชุม ให้คำแนะนำ เยี่ยมชั้นเรียน ให้คำปรึกษา การสอบถาม และสังเกต ส่งผลให้ผลการประเมิน ด้านกระบวนการของโครงการในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด (ชนานันท์ อุ่นเป็ง, 2555)

4. ด้านผลผลิต ในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ โดยโรงเรียนบ้านบุญ นาคมีผลการประเมินตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. 4 ด้าน มีคุณภาพอยู่ในระดับดี เยี่ยม ทั้งนี้เพราะโรงเรียนได้ดำเนินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนตามมาตรฐาน โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. 4 ด้าน ได้แก่ ด้านโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านนักเรียน ซึ่งในแต่ละด้านประกอบด้วยประเด็นการพิจารณา เกณฑ์พิจารณา ตลอดจนเอกสารหลักฐาน ประกอบการพิจารณา โดยได้ประเมินตนเองเพื่อพิจารณาค้นหาสิ่งที่ยังไม่ได้ดำเนินงานหรือ ดำเนินการไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. และนำผลการประเมินมา แก้ไขปรับปรุงจนทำให้ผลการประเมินมีระดับคุณภาพดีเยี่ยม ส่งผลให้โรงเรียนบ้านบุญนาคเป็น โรงเรียนคุณภาพด้านคุณธรรม จริยธรรม ระดับ 2 ดาว และได้รับการประเมินเป็นโรงเรียน คุณธรรม สพฐ. ระดับ 3 ดาว ตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ตามแนวทางมูลนิธิ ยุวสถิรคุณ และได้รับการยอมรับจากนักเรียน ครู ผู้บริหาร ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สอดคล้องกับผลวิจัยของ Lapsley, D. & Woodbury, R. ได้ให้แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมจริยธรรม กล่าวคือ การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ครูผู้สอนควรมีความรู้ มีความเชี่ยวชาญและควรได้รับการอบรมด้านค่านิยม คุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดคือ การศึกษาคุณธรรมจริยธรรมจากต้นแบบและการศึกษาด้วยตนเอง (Lapsley, D. & Woodbury, R., 2016)

ด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมในกลุ่มคุณธรรมเพื่อพัฒนาตน กลุ่มคุณธรรมเพื่อพัฒนาการทำงาน กลุ่มคุณธรรมเพื่อพัฒนาการอยู่ร่วมกันในสังคม มีผลการประเมินในระดับดีมาก สอดคล้องกับผลการประเมินของ ขวัญภา อุณหกานต์ ที่พบว่าภายหลังการประเมินโครงการคุณธรรมนำความรู้สู่ความดีของโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมนำความรู้สู่ความดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2 นักเรียนมีพฤติกรรมตามหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะโรงเรียนได้ดำเนินงานผ่านกิจกรรมหลัก 9 กิจกรรม ซึ่งเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนที่มุ่งเน้นพัฒนาให้นักเรียนมีคุณธรรมเพื่อพัฒนาตน คุณธรรมเพื่อพัฒนาการทำงาน และคุณธรรมเพื่อพัฒนาการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งบ้าน วัด และโรงเรียน ผลการดำเนินผ่านกิจกรรมหลักนี้ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับดีมาก สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กำหนดไว้ (ขวัญภา อุณหกานต์, 2554)

ผลการประเมินความพึงพอใจต่อโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน มีความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ โรงเรียนจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ครูสร้างหรือพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน นักเรียนมีความกตัญญูตต่อพ่อแม่ ครู โรงเรียน ชุมชน สังคมสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Akar Vural et Al. ที่พบว่า การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรมการเคารพกฎระเบียบและความพึงพอใจในโรงเรียนนั้น ควรพัฒนาโดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน การมีความเข้าใจและยอมรับซึ่งกันและกัน มีน้ำใจช่วยเหลือกัน ทำให้ผู้เรียนมีความรักและความผูกพันต่อโรงเรียน ทำให้ผู้เรียนมีการเคารพกฎเกณฑ์ในโรงเรียน มีความพึงพอใจในโรงเรียนทำให้ผู้เรียนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข (Akar Vural, R. et al., 2013) ทั้งนี้เพราะในการดำเนินงานโรงเรียนได้รับความร่วมมือจากวิทยากรในการให้ความรู้ความเข้าใจด้านคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น รวมทั้งผู้ปกครอง

นักเรียนและนักเรียนที่เข้าร่วมทำกิจกรรมด้วยความเต็มใจและได้ลงมือปฏิบัติจริง เกิดการเรียนรู้ระหว่างการทำกิจกรรม และมีความสุขในการทำกิจกรรม ทำให้นักเรียนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่ดีขึ้น ได้แก่ คุณธรรมเพื่อพัฒนาตนเอง ได้แก่ รักษาสะอาด ความสนใจใฝ่รู้ ความเชื่อมั่นในตนเอง การพึ่งตนเอง การรักษาศีล 5 และหลักเลี้ยวอบายมุข คุณธรรมเพื่อพัฒนาการทำงาน ได้แก่ ความอดุสาหะ ความประหยัด ความมีวินัย ความรับผิดชอบ และความซื่อสัตย์สุจริต และคุณธรรมเพื่อพัฒนาการอยู่ร่วมกันในสังคม ได้แก่ ความกตัญญูกตเวที เป็นประชาธิปไตย และมีจิตสาธารณะ สามารถประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและได้รับการยอมรับจากชุมชน ผลการพัฒนาส่งผลให้ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบุญนาศได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม “ด้านนวัตกรรม สร้างสรรค์คนดี ด้านการบริหารเพื่อส่งเสริมคุณธรรม” จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเด็กหญิง ไอยรา ใจปา ได้รับรางวัลชมเชยการประกวดผลงานการเขียนเล่าประสบการณ์การทำสมาธิ หัวข้อ “คุณวิเศษของการทำสมาธิ” กลุ่มนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เนื่องในโอกาสการจัดงาน ศตวรรษวิวัฒนายุกาล 100 ปี พระพรหมมงคลญาณ วิ. (หลวงพ่อริยังค์ สิริธโร)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนบ้านบุญนาศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 เป็นการดำเนินการประเมินทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านนักเรียน โดยใช้รูปแบบซีบีพี (CIPP Model) ได้รับความร่วมมือจากวิทยากรในการให้ความรู้ความเข้าใจด้านคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน ความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น รวมทั้งผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียนที่เข้าร่วมทำกิจกรรมด้วยความเต็มใจและได้ลงมือปฏิบัติจริง เกิดการเรียนรู้ระหว่างการทำกิจกรรม และมีความสุขในการทำกิจกรรม ทำให้นักเรียนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่ดีขึ้น ผลการดำเนินงานทำให้โรงเรียนบ้านบุญนาศมีคุณภาพอยู่ในระดับดีเยี่ยมตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ได้รับการรับรองเป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ระดับ 3 ดาว ตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ตามแนวทางมูลนิธิยุวสถิรคุณ การยอมรับจากนักเรียน ครู ผู้บริหาร ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นักเรียนมีพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมในกลุ่มคุณธรรมเพื่อพัฒนาตน กลุ่มคุณธรรมเพื่อพัฒนาการทำงาน กลุ่มคุณธรรมเพื่อพัฒนาการอยู่ร่วมกันในสังคม มีผลการประเมินในระดับดีมาก ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียนโรงเรียนบ้านบุญนาศ มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานมากที่สุด ดังนั้นโรงเรียนควรดำเนินการพัฒนาโครงการอย่างต่อเนื่อง และนำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ผู้บริหาร

สถานศึกษาควรเชิญชวนและเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมโดยแสดงให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนเพื่อการพัฒนาตนเอง พัฒนาการทำงาน และพัฒนาการอยู่ร่วมกันในสังคม เสนอสภาพที่เป็นปัญหาและเสนอความต้องการการได้รับการจัดสรรงบประมาณ สื่อ วัสดุและอุปกรณ์ และให้การสนับสนุนในแต่ละกิจกรรมให้เพียงพอและเหมาะสมในปีการศึกษาถัดไป ควรปรับปรุงสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนที่เอื้อต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน และจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพิ่มกิจกรรมที่หลากหลายและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอื่น ๆ ที่เหมาะสม เพื่อสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีให้เกิดกับผู้เรียนต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

บทความ เรื่อง การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนบ้านบุญนาค สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ซึ่งฉบับนี้สำเร็จด้วยดี โดยได้รับความกรุณา ความช่วยเหลือให้คำปรึกษาแนะนำ พร้อมทั้งตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ จากผู้เชี่ยวชาญทุกท่านจนทำให้รายงานการวิจัยฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้รายงานขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา อิมจีน. (2555). การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนบางบ่อวิทยาคม จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ขวัญณา อุณหกานต์. (2554). การประเมินโครงการคุณธรรมนำความรู้สู่ความดีของโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมนำความรู้สู่ความดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ชนานันท์ อุ่นเป็ง. (2555). การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ โรงเรียนพญาเม็งรายอำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย. ใน สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- โรงเรียนบ้านบุญนาค. (2560). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2560. เชียงราย: โรงเรียนบ้านบุญนาค.
- ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน). (2557). การส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน : ราชอาณาจักรไทย. นนทบุรี: อินฟินิตี โกลบอลเทรต.

- ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2560). กระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ทำอย่างไรให้ประสบความสำเร็จ. กรุงเทพมหานคร: สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). โรงเรียนคุณธรรม สพฐ.: มาตรฐานและตัวชี้วัด. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำราญ มีแจ้ง. (2558). การประเมินโครงการทางการศึกษา: ทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุทัย บุญมี. (2555). การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างสำนึกความเป็นไทยเพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2. วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 7(20); 95-108.
- Akar Vural, R. et al. (2013). The Development of the “Sense of Belonging to School” Scale. Eurasian Journal of Educational Research, 53(Fall), 215-230.
- Lapsley, D. & Woodbury, R. (2016). Moral-Character Development for Teacher Education. Action in Teacher Education, 38(3), 194-206.
- Stufflebeam, D. L. & Coryn, Chris L. S. (2014). Evaluation Theory, Models, and Applications. (2nd Edition). New York: Wiley.